

Prvostepeno arbitražno vijeće udovoljilo je zahtjevu kupca, ali je drugostepeno arbitražno vijeće zauzelo protivno stanovište. Povodom pitanja upravljenog na redovni sud, od kojeg je zavisila konačna odluka drugostepenog arbitražnog vijeća, sudac Ashworth vratio se na stanovište prvostepenog arbitražnog vijeća, protiv čega je prodavalac uložio priziv.

Apelacioni sud zauzeo je protivno stanovište, istaknuvši da su obje stranke znale za potrebu pribavljanja izvozne dozvole još prije, nego li je mogao zapošeti ukrcaj. Vlasti su tražile neke podatke kao preduvjet za izdavanje izvozne dozvole, a jedini tko ih je mogao dati, bio je kupac. No kupac nije suradivao s prodavaocem, tako kako je to prodavalac od njega tražio za pribavljanje potrebnih podataka. Kad je konačno kupac poslao tražene podatke, bilo je za prodavaoca prekasno da izvrši ukrcaj u ugovorenom roku.

Suprotno sucu Ashworthu, za koga je glavno pitanje, da li je prodavalac mogao ispuniti ugovor i ukrcajem u libanonskoj a ne sirijskoj luci, Apelacioni sud smatra bitnim u ovom slučaju dužnost kupca, da suradjuje sa prodavaocem u pribavljanju izvozne dozvole. To je bila ujedno i njegova jedina dužnost, a kako je kupac nije ispunio, Apelacioni sud je riješio spor u prilog prodavaoca, smatrajući da je prodavalac ispunio obvezu iz ugovora već time, što je upotrebio dužnu pažnju u pribavljanju izvozne dozvole.

(ILLR 1958/II, str. 160-165.)

I. P.

Bilješka. - Usp. presudu Apelacionog suda u Londonu od 10. i 11. II. 1955. i bilješku uz nju u br. 3 ovog časopisa, str. 34-36.

-----X-----

PRVOSTEPENI SUD ENGLEŠKE (Queen's Bench
Division), 18. VII. 1958.

Carapanayoti & Co., Ltd. ca E.T. Green, Ltd.

CIF ugovor - Plovidba uobičajenim pravcem - Zatvaranje Sueskog
kanala - Raskidanje ugovora kod prodaje neindividualizirane robe.

Prodavaoci su imali dobiti stočnu hranu iz Port Saïda CIF Belfast, ukrcaj oktobar-novembar 1956. Zbog izbijanja neprijateljstava Sueski je kanal bio zatvoren od 2. XI. 1956. do 9. IV. 1957. U arbitražnom postupku, u kojem je posebno pitanje bilo (prema engleskim propisima o arbitraži) podneseno na rješavanje redovnom sudu, taj je sud zauzeo stanovište, da je ugovor raskinut.

U vrijeme zaključenja ugovora uobičajeni pravac plovidbe vodio je kroz Sueski kanal. Po CIF ugovoru prodavalac ina pravo odgadjati ukrcaj do posljednjeg dana roka, koji mu pripada po ugovoru. U novembru je uobičajeni pravac plovidbe bio put Rta Dobre Nade, i ne bi se moglo tvrditi, da je zbog nemogućnosti plovidbe uobičajenim pravcem došlo do raskidanja ugovora. No s druge strane put oko Rta, koji je dva i po puta duži, nisu stranke mogle inati na pameti, kad su sklapale ugovor, jer bi tada ugovor sadržavao obveze bitno različite od onih, koje su bile uglavljene za plovidbu Sueskim kanalom. Zato se odredba, da roba ima biti prevezena kroz Sueski kanal, smatra bitnom za ugovor. Nemogućnost ispunjenja te bitne odredbe dovela je do raskidanja ugovora.

(AJIL 53/1959. str. 188 i d.)
V. F.

-----X-----

VIŠI SUD ZA NEW YORK COUNTY, 17. III. 1958.

Southwestern Shipping Corp. c/a National

City Bank

Protupravni ugovori - Devizna kontrola - Bretton-Woodski sporazum

Sud smatra, da je sporazum za transfer dolara u New York, koji je protivan talijanskim deviznim propisima, protupravan i po Bretton-Woodskom sporazumu i po općem ugovornom pravu i da se ne može sudskim putem tražiti njegovo izvršenje.

(AJIL, LIII/1959, str. 194)

Ž. M.

Bilješka.- U spomenutom slučaju radi se o sporazumu o transferu valute, za koji po talijanskom deviznom pravu mora postojati odobrenje. Ako odobrenje ne postoji, sporazum je ništav i ne može se tražiti njegovo ispunjenje sudskim putem. Odluka je u skladu s čl. VIII. 2 (b) Sporazuma o međunarodnom monetarnom fondu (Bretton-Woodski sporazum), koji glasi: "Ugovori o plaćanju u stranom novcu, koji se odnose na valute bilo koje članice, a protivni su deviznim propisima te članice, koji su ostali na snazi ili sunvedeni u skladu s ovim Sporazumom, ne će se moći izvršiti na područjima bilo koje članice".

Sud nedjuti smatra, da je sporazum nevaljan i po općem ugovornom pravu (general contract law). To stanovište danas već prevladava i u doktrini i u judikaturi, za razliku od nekadanjeg, po kojemu se smatralo da su devizni propisi, propisi javnog prava i da imaju isključivo teritorijalnu važnost, te da se prema tome ne mogu priznati u drugoj državi a ne onoj, koja ih je donijela, jer to ne dozvoljava javni poredak (tako naročito švicarska i francuska judikatura prije II. svjet.rata).